

Sygn. akt I CZ 115/07

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi E.K.

o wznowienie postępowania

z wniosku R.Z.

przy uczestnictwie [...]

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w W.

z dnia 2 kwietnia 1998 r., sygn. akt [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 października 2007 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 29 marca 2007 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w W. postanowieniem z dnia 29 marca 2007 r. odrzucił zażalenie wnioskodawcy R.Z. na postanowienie tego Sądu z dnia 7 marca 2007 r. wydane w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy podkreślił, że zażalenie wnioskodawcy, jako sporządzone i wniesione przez profesjonalnego pełnomocnika, podlega odrzuceniu na mocy art. 130² § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., który stanowi m. in., że sąd odrzuca, bez wezwania do uiszczenia opłaty, zażalenie wniesione przez adwokata lub radcę prawnego podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. W sprawie niniejszej, z uwagi na treść art. 40 oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), wniosek podlegałby opłacie w wysokości stałej w kwocie 2.000,00 zł. Skoro zatem opłata została ustalona jako tzw. opłata stała, to należy przyjąć, że ten sam charakter ma również wskazana w art. 19 ust. 3 pkt 2 tej ustawy opłata od zażalenia w wysokości piątej części opłaty. Sąd Okręgowy uznał za niezasadne twierdzenie wnioskodawcy, że skoro został on postanowieniem z dnia 20 grudnia 2006 r. zwolniony od kosztów sądowych częściowo, tj. od wpisu od zażalenia ponad kwotę 200,00 zł, uzasadnia to odstąpienie od pobierania od niego jakiegokolwiek opłaty od każdego dalszego zażalenia w toku sprawy z wyjątkiem opłaty podstawowej. W ocenie Sądu Okręgowego należy przyjąć, że postanowienie z dnia 20 grudnia 2006 r. rozciąga się na wszelkie zażalenia w niniejszej sprawie i tym samym obliguje do uiszczenia od każdego wnoszonego zażalenia opłaty w wysokości 200,00 zł, a nie 40,00 zł. Żadnego uzasadnienia nie znajduje teza, iż obowiązek uiszczenia wyłącznie opłaty podstawowej dotyczy zarówno osób zwolnionych od kosztów sądowych w całości, jak i w części. Strona zwolniona od kosztów sądowych jedynie częściowo ma bowiem obowiązek ponieść koszty sądowe w takim zakresie, w jakim jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie został uwzględniony. Przyjęcie w takiej sytuacji, że ma ona obowiązek uiszczenia wyłącznie opłaty podstawowej, niweczyłoby sens instytucji zwalniania stron od kosztów sądowych jedynie częściowo. Według Sądu Okręgowego, w niniejszej sprawie, z uwagi na

zakończenie sprawy w instancji w rozumieniu art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, należy w niniejszej sprawie do opłat od środków odwoławczych stosować zasady wskazane w tej ustawie.

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego pełnomocnik R.Z. stwierdził w szczególności, że strona nie może być pozbawiona prawa do rozstrzygnięć instancyjnych, skoro na tle opłat sądowych powstają różnice interpretacyjne co do stosowania przepisów o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne. Odrzucenie zażalenia było spowodowane nieuiszczeniem przez pełnomocnika profesjonalnego, działającego z urzędu, opłaty od zażalenia, którą powinien był uiścić zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. Wnioskodawca był częściowo zwolniony (ponad kwotę 200 zł) od opłaty od zażalenia. Zestawienie treści wniosku wnioskodawcy i postanowienia Sądu prowadzi do konkluzji, że zwolnienie dotyczyło opłaty od zażalenia na postanowienie o odrzuceniu apelacji. Oznacza to, że zwolnienie dotyczy jednej opłaty od zażalenia, nie zaś opłat od kilku zażaleń wniesionych następnie przez wnioskodawcę. Natomiast Sąd przyjął bardziej korzystną dla wnioskodawcy interpretację treści postanowienia o częściowym zwolnieniu od kosztów, uznając, że wnioskodawca jest częściowo zwolniony od opłat od wszystkich innych zażaleń, wnoszonych w niniejszej sprawie. Składając zażalenie, którego odrzucenie jest przedmiotem kontroli w niniejszej sprawie, skarżący uiścił jedynie 40 zł opłaty. Tymczasem, nawet w razie tak korzystnej interpretacji, jaką przyjął Sąd Okręgowy, opłata powinna wynosić 200 zł. Twierdzenie skarżącego, że z uwagi na częściowe zwolnienie od kosztów wystarczające było uiszczenie opłaty podstawowej, jest nietrafne. Nieobowiązujący obecnie, ale znajdujący nadal zastosowanie w niniejszej sprawie art. 14 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych stanowił, że opłatę podstawową pobierano także od podlegających opłacie pism, o których mowa w art. 3 ust. 2, wnoszonych przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych przez sąd, chyba że ustawa stanowiła inaczej. Wbrew stanowisku skarżącego, „ustawa nie stanowiła inaczej” w odniesieniu do przypadku obecnie ocenianego. Nie budzi ponadto wątpliwości, że powołany przepis dotyczył przypadku

całkowitego zwolnienia od kosztów, nie zaś zwolnienia częściowego, jak w niniejszej sprawie. Rację ma Sąd Okręgowy, kiedy wywodzi, że proponowana przez skarżącego argumentacja przeczyłaby rozróżnieniu skutków zwolnienia całkowitego i częściowego. Poza tym, jak wynika z art. 100 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w brzmieniu pierwotnym, znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie, sąd mógł zwolnić stronę od kosztów sądowych w całości. Strona, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, miała obowiązek uiścić opłatę podstawową, o której mowa w art. 14, od wszystkich pism podlegających opłacie, chyba że przepis szczególny stanowił inaczej. Obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej był więc związany jedynie z całkowitym zwolnieniem od kosztów sądowych. Ponadto, stosownie do art. 101 ust. 3 zd. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, strona częściowo zwolniona od kosztów sądowych jest obowiązana uiścić opłaty oraz ponieść wydatki w takiej wysokości, jaka nie jest objęta zwolnieniem przyznany przez sąd. Powód nie był zwolniony w zakresie 200 zł, tę kwotę powinien więc uiścić z tytułu opłaty od zażalenia.

W zażaleniu trafnie podnosi się istnienie rozbieżności w zakresie wykładni przepisów o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Kwestia obowiązku uiszczenia opłaty podstawowej w razie całkowitego lub częściowego zwolnienia od kosztów sądowych nie jest rozstrzygana jednolicie. W nowszym orzecznictwie przyjmuje się, że zwolnienie częściowe, ale obejmujące całą opłatę należną, np. od apelacji, jest zwolnieniem także od opłaty podstawowej. W innych orzeczeniach uznaje się natomiast, że nawet w razie całkowitego zwolnienia od kosztów zawsze musi być uiszczona opłata podstawowa, także wtedy, gdy zwolnienie było wprawdzie częściowe, ale dotyczyło całej opłaty należnej, np. od apelacji lub skargi kasacyjnej. Jednak rozbieżność ta nie ma znaczenia w niniejszej sprawie, ponieważ powód był zwolniony jedynie powyżej 200 zł, tę zatem kwotę musiał uiścić na ogólnych zasadach, nie zaś opłatę podstawową.

Zażalenie podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 2 i 3 k.p.c.